

Rehut

Yleistä

Rehulainsäädännöllä varmistetaan eläinten terveyden ja niistä saatavien elintarvikkeiden laadun turvaamiseksi rehujen laatua, turvallisuutta, jäljitettävyyttä sekä rehuista annettavien tietojen asianmukaisuutta. Rehujen tulee olla lainsäädännön vaatimusten mukaisia, aitoja, hyvälaatuisia, turvallisia ja eläinten ravitsemukseen sopivia. Lainsäädäntöä sovelletaan koko toimintaketjuun eli rehujen tuontiin, vientiin, valmistukseen, varastointiin, kuljetukseen ja käyttöön. Rehulainsäädännön toteutumista valvoo Elintarveturvallisuusvirasto Evira. Tullilaitos valvoo Eviran ohella rehujen maahantuontia ja maastavientiä.

Maahantuonnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä kaikkea kolmansista maista tapahtuvaa rehujen fyysistä saapumista Suomeen, poislukien kauttakuljetus Suomen läpi ilman varastointia. Tällainen puhdas kauttakuljetus (= 3. maa-EU-3. maa) jää Tullin suorittaman rehuvalvonnan ulkopuolelle.

Eläinperäisten rehujen sekä heinän ja oljen maahantuontia valvotaan eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen yhteydessä lukuunottamatta Norjasta ja Islannista tuotavia kalasta saatavia rehuja, joita valvotaan kuten kasviperäisiä rehuja. Eläinlääkinnällisestä rajatarkastuksesta vastaa Eviran valvontaosaston raja- ja luomuvälvontayksikön rajatarkastusjaosto.

Muiden kuin elinperäisten rehujen kuten kasviperäisten rehuaineiden ja rehuseosten, kivennäisrehujen, rehun lisäaineiden ja esiseosten valvonnasta vastaa Eviran valvontaosaston maatalouskemian yksikön rehujaosto (= *jatkossa Eviran rehuvalvonta*). Luomurehujen tuontivalvonta kuuluu kuitenkin Tullille.

Tässä rajoituskäsikirjassa käsitellään rehujen maahantuonnin valvontaa poislukien eläinlääkinnällisen rajatarkastuksen piiriin kuuluvat rehut.

Rehualan toimijan velvollisuudet vapaaseen liikkeeseen luovutettaessa

Rehualan toimijan tulee ilmoittaa toiminnastaan Elintarviketurvallisuusvirasto Eviraan rehuhygieniasäätöasetuksen (EY) N:o 1831/2003 mukaista rekisteröintiä ja tarvittaessa hyväksyntää varten. Sekä rehun maahantuojien että sisämarkkinatuojien on tehtävä ilmoitus Eviran rehuvalvonnalle toiminnan aloittamisesta, lopettamisesta tai toiminnassa tapahtuvista muutoksista. Rehualan toimijan on pidettävä kirjaa valmistamistaan ja tuomistaan rehuvalmisteista, niiden määrästä ja valmistukseen käytetyistä raaka-aineista, ostoista ja myynneistä sekä varastoinnista. Maahantuotavan rehun

pakkauksista tai kuljetusasiakirjoista tulee ilmetä pakkausmerkintävaatimuksia vastaavat tiedot. Vain EU:ssa sallittuja rehun lisäaineita saa tuoda maahan EU:ssa markkinoille saatettavaksi.

Luettelo rehuhygienia-asetuksen (EY) N:o 183/2005 mukaisesti rekisteröidyistä toimijoista julkaistaan Eviran internetsivuilla:

<http://www.evira.fi/portal/fi/elaimet/rehut/>.

Maahantuojilla ja kolmasmaaedustajilla on em. luettelossa ”toiminnot ja tuotetyypitunnuksesta” M-kirjain.

Luettelo sallituista rehun lisäaineista julkaistaan EU:n internetsivuilla (http://ec.europa.eu/food/food/animalnutrition/feedadditives/registeradditives_en.htm).

Riskialtiiksi määriteltyjen valkuaisrehujen (liite 1) ja EU:n päätösten vuoksi erityisesti seurannassa olevien rehujen (liite 2) maahantuojien on tehtävä maahantuonnista ennakoilmoitus Eviraan ennen erän vastaanottamista. Ennakoilmoituksen perusteella Eviran rehuvalvonta arvioi näytteenottotarpeen ja järjestää näytteenoton.

Sellaisia rehun lisäaineita sekä näitä lisäaineita sisältäviä esiseoksia ja rehuseoksia, joiden valmistajalta EU:ssa edellytetään hyväksyntää (em. rehuhygienia-asetuksen mukainen hyväksyminen'), saa tuoda maahan vain sellaisista tuotantolaitoksista, joilla on yhteisöön sijoittunut edustaja (maahantuoja). Näiltä maahantuojilta edellytetään ilmoituksen tekemistä Eviran rehuvalvonnalle. Ilmoituksessa maahantuoja sitoutuu takaamaan, että kolmannessa maassa sijaitseva tuotantolaitos täyttää rehuhygienia-asetuksen vaatimukset. Tiedot näistä tuotteista, niiden maahantuojista ja valmistajista on esitetty erillisessä taulukossa, joka löytyy Tullin sähköiseltä ilmoitustaululta: Yksiköt & Ryhmät – Rajoitukset - Kolmansien maiden rehuvalmisteiden tuotantolaitosten luettelo.

Rehualan toimijan velvollisuudet varastoinnissa

Varastoinnilla tarkoitetaan tässä yhteydessä rehujen asettamista tullivarastointimenettelyyn sekä sijoittamista vapaa-alueelle tai vapaavarastoon. Näihin varastoihin tuotavia rehuja koskevat samat näytteenottovaatimukset kuin vapaaseen liikkeeseen luovutettaessakin.

Riskialtiiksi määriteltyjen valkuaisrehujen (liite 1) ja EU:n päätösten vuoksi erityisseurannassa olevien rehujen (liite 2) maahantuojien on tehtävä maahantuonnista ennakoilmoitus Eviraan ennen erän vastaanottamista. Ennakoilmoituksen perusteella Eviran rehuvalvonta arvioi näytteenottotarpeen ja järjestää näytteenoton.

Sellaisten rehun lisäaineita sekä näitä lisäaineita sisältäviä esiseoksia ja rehuseoksia, joiden valmistajalta EU:ssa edellytetään hyväksyntää (em.

rehuhygienia-asetuksen mukainen hyväksyminen'), saa tuoda maahan vain sellaisista tuotantolaitoksista, joilla on yhteisöön sijoittunut edustaja (maahantuojaja). Näiltä maahantuojilta edellytetään ilmoituksen tekemistä Eviran rehuvalvonnalle. Ilmoituksessa maahantuojaja sitoutuu takaamaan, että kolmannessa maassa sijaitseva tuotantolaitos täyttää rehuhygieniasäätöjen vaatimukset. Tiedot näistä tuotteista, niiden maahantuojista ja valmistajista on esitetty erillisessä taulukossa, joka löytyy Tullin sähköiseltä ilmoitustaululta: Yksiköt & Ryhmät – Tuontitullaus – Rajoitukset - Kolmansien maiden rehuvalmistajien tuotantolaitosten luettelo.

Eviran rehuvalvonnan ja Tullin valvontatoimenpiteet vapaaseen liikkeeseen luovutettaessa ja varastoinnissa (=tullivarasto, vapaavarasto, vapaa-alue)

Rehujen maahantuontia tulee lainsäädännön mukaan valvoa asiakirjatarkastuksin ja tarvittaessa fyysisin tarkastuksin.

Asiakirjatarkastuksen yhteydessä tarkistetaan, että

- o rehujen maahantuojat ovat rekisteröityjä tai hyväksytyjä
- o ainoastaan EU:ssa hyväksytyjä rehun lisäaineita ja erityisiä rehuaineita saatetaan yhteisössä markkinoille
- o tuoteselosteasiat ovat kunnossa.

Fyysinen tarkastus eli näytteenotto kohdistetaan pääsääntöisesti riskialttiisiin rehuihin Eviran rehuvalvonnan toimesta.

Valvonta on riskiperusteista ja rehut voidaan ryhmitellä neljään ryhmään valvontatoimien suhteen:

1. Rehut, joista otetaan aina tai usein näyte (vakiomenettely)

Erityisen riskialttiiksi määritellyistä rehuista (lista liitteessä 1) analysoidaan aina tai useimmiten salmonella maahantuonnin yhteydessä eli rehusta otetaan näytteet. Listalle kuuluu kasvipöytäisiä valkuaisrehuaineita (rapsi, soija jne.), jotka tuodaan Suomeen muista 3. maista kuin Norjasta, Islannista tai Liechtensteinistä. Myös kalajauho 3. maista, tältä osin mukaan lukien myös Norja ja Islanti, kuuluu listalle. Eviran valtuuttamat tarkastajat suorittavat näytteenoton Eviran rehuvalvonnan ohjaamana. Rehun maahantuojan on mahdollista sopia näytteenottojärjestelyistä myös itse valtuutetun tarkastajan kanssa.

Näytteet otetaan laivan tai lastin purkauksen aikana tai varastosta. Rehuerä voidaan siirtää Tullin valvonnassa myös maahantuojan varastoon odottamaan Eviran näytteenottoa ja/tai tulosten valmistumista. Tutkimusten ajan erät ovat käyttökiellossa ja Tulli voi saattaa tullausmenettelyt loppuun vasta tulosten valmistuttua kun Eviran rehuvalvonta on hyväksynyt erän maahantuotavaksi.

Rehuvalvonta faksaa hyväksyntä- tai kieltopäätöksen maahantuojalle ja tarvittaessa myös tullille (dokumenttina näytteenottopöytäkirja, joka on varustettu "maahantuonti hyväksytty" tai "maahantuonti kielletty" -leimalla).

Tulliviranomaisen on aina otettava yhteyttä Eviran rehuvalvontaan edellä mainittujen rehujen tullauksen yhteydessä, ellei Eviran valtuuttama tarkastaja ole saapunut ottamaan tai jo ottanut virallista näytettä, mikä näkyy "näyte otettu" leimana tulliasiakirjassa.

Vaikka Norjasta tuotavat kasvipäriset rehuaineet eivät enää kuulu listalle 1, Eviran rehuvalvonta valvoo kuitenkin tuonnin yhteydessä edelleen Norjasta ja Islannista tuotavia kalajauhoeria. Kaikista maahantuotavista kalajauhoeristä otetaan näytteet kielletyn eläiproteiinin toteamiseksi eli myös kalajauho kuuluu liitteen 1 luetteloon.

2. Rehut, joita koskevat tuontiasiakirjat tarkastetaan aina ja joista otetaan tiettyä tiheydellä näytteitä EU-vaatimusten vuoksi.

Tietystä maasta tuotavalle, tiettytyypiselle rehulle voi olla voimassa määräaikainen komission päätös, jossa esim. edellytetään että maahantuotavaan rehuun on oltava liitettynä tiettyä haitallista ainetta (esim. dioksiinitodistus guarkumissa) koskeva todistus tai ko. rehusta on otettava näytteitä. Nämä rehut esitetään liitteen 2 listassa.

Lisäksi ns. EU:n riskilistalle kuuluvia, muita kuin eläinperäisiä rehuja (= EY N:o 669/2009 mukaiset) pitää tutkia haitallisten aineiden varalta EU:n edellyttämällä tiheydellä. Nämä rehut esitetään myös liitteen 2 listalla.

Tulliviranomaisen on aina otettava yhteyttä Eviran rehuvalvontaan näiden rehujen tullauksen yhteydessä sen tarkistamiseksi tarvitaanko näytteenottoa ja täyttykö vaatimukset muilta osin. Näiden rehujen maahantuontiasiakirjoihin tulee aina olla liitettynä Eviran rehuvalvonnan merkinnöin varustettua CED-lomake (ns. yhteinen tuloasiakirja/common entry document), josta ilmenee tarvitaanko näytteenottoa ja siirtolupaa toimijan varastoon (= valvontapaikkaan) vai voidaanko erä luovuttaa vapaaseen liikkeeseen. Silloin kun otetaan näyte, erät ovat tutkimusten ajan käyttökiellossa ja tullausmenettelyt saatetaan loppuun vasta tulosten valmistuttua vastaavalla tavalla kuin ryhmään 1 kuuluvien rehujen osalta. Eviran rehuvalvonta laittaa ns. riskilistalla olevien rehujen (= EY N:o 669/2009 mukaiset) CED-lomakkeisiin juoksevan tunnistenumeron – muita rehuja koskevia CED-lomakkeita ei numeroida.

3. Rehut, joiden maahantuonti voidaan sallia, jos rehun maahantuojia, rehun nimi ja rehun valmistaja ovat Eviran Tullille toimittamalla listalla

Muista 3. maista kuin Norjasta, Islannista tai Liechtensteinista voidaan tuoda tiettyjä rehun lisäaineita sekä näitä lisäaineita sisältäviä esiseoksia ja rehuseoksia vain, kun maahantuojia on ilmoittanut ko. tuotteet ja niiden valmistajat Eviralle. Kun tuote, sen valmistaja ja maahantuojia löytyvät listalta, joka on Tullin sähköiseltä ilmoitustaululla: Yksiköt & Ryhmät – Rajoitukset - Kolmansien maiden rehuvalmisteiden tuotantolaitosten luettelo, Tulli voi sallia maahantuonnin ilman Eviralta erikseen tarvittavaa kannanottoa. Jos tietoja ei ole listassa Tullin tulee olla yhteydessä Eviran rehuvalvontaan.

Jos rehu kuitenkin on mainittu myös ns. EU:n riskilistalla (kts. kohta 2), tullausasiakirjojen tulee sisältää Eviran merkinnäin varustettu CED-lomake..

4. Muut kuin kohdissa 1-3 mainitut rehut

Muiden kuin edellä mainittujen ei-eläinperäisten rehujen - esim. useat kivennäisrehuaineet ja rehun lisäaineet - maahantuontia valvontaan pääsääntöisesti asiakirjatarkastuksin. Pistokoelunneuvotteisesti voidaan ottaa myös näytteitä.

Näiden rehujen maahantuonnin yhteydessä tullin tulee varmistaa Evirasta, otetaanko rehusta näytteitä ja voiko maahantuonnin sallia.

Myös näiden rehujen maahantuojien on mahdollista jo etukäteen varmistaa Eviran rehuvalvonnalta maahantuontiehdot tullauksen nopeuttamiseksi. Eviran rehuvalvonta ilmoittaa faxilla maahantuojalle ja tarvittaessa myös tullille, tarvitaanko näytteenottoa vai ei.

Luomurehuihin liittyvät erityispiirteet

Luonnonmukaisesti tuotettujen rehujen maahantuojien ja ensimmäisen vastaanottajan tulee kuulua Eviran luomurehujen valvontajärjestelmään; ko. järjestelmään liittymistä koskevat hakemukset käsitellään Eviran rehu- ja lannoitevalvontayksikössä. Tietyissä tapauksissa luomurehujen tuontiin tarvitaan myös tuontilupa, jonka myöntää Eviran Raja- ja luomuvalvontayksikkö.

Luomurehuerien tuontia valvoo Tulli. Luomurehuerien tuonnissa on täytettävä aina Euroopan yhteisöön tuotavien luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden tarkastustodistus. Tarkastustodistuksen täytön aloittaa viejää valvova tarkastuslaitos. Tämän jälkeen lomake täydentyy vastaanottavan EU-maan luomutuotteiden tuontia valvovan viranomaisen (Suomessa Tulli) ja ensimmäisen vastaanottajan merkinnöillä. Luonnonmukaisten tuotteiden kuten luomurehujen tuontivaatimuksia ja -valvontaa on käsitelty erillisessä ohjeessa (Eviran ohje 18223/1, luonnonmukaisen tuotannon ohjeet 6).

http://www.evira.fi/files/attachments/fi/evira/asiakokonaisuudet/luomu/lomakkeet_ ja_ohjeet/luomuohje_6_tuonti_nettti_02022010.pdf

Luomurehuerien salmonellavalvonta toteutetaan tässä käsikirjassa esitetyn ryhmittelyn 1-4 mukaan. Jos kyseessä on esimerkiksi soija (kuuluu ryhmään 1), otetaan näytteet ja tullin tulee odottaa tulosten valmistumista/Eviran rehuvalvonnan kuittausta siitä, että myös tältä osin tuonin edellytykset ovat olemassa (= erässä ei todeta salmonellaa).

Muutogeenisiin rehuihin liittyvät erityispiirteet

Vain EU:ssa hyväksytyjä muutogeenisiä rehuja saa saattaa Suomessa markkinoille. Tällaisten rehujen tulee olla gm-merkittyjä. Rekisteri EU:ssa hyväksytyistä muutogeenisistä elintarvikkeista ja rehuista on osoitteesta http://ec.europa.eu/food/dyna/gm_register/index_en.cfm

Hyväksytyt muutogeeniset rehut (gmo) eivät maahantuonin yhteydessä aiheuta muutogeenisyyden vuoksi Tullilta erityistoimenpiteitä. Valvontatoimet määräytyvät edellä esitetyn ryhmittelyn 1-4 mukaan (valkuaisrehuaineista näytteenotto/kohta 1 jne.).

Lisäksi komissio voi erillisellä päätöksellä määrätä, että ei-luvallisen muutogeenisen organismin esiintymistä tietyin maan/maiden tietyissä tuotteissa on valvottava tehostetusti. Nämä rehut esitetään liitteen 2 listassa ja valvontatoimet määräytyvät ko. kohdan mukaisesti (yhteys Eviraan).

Lääkerehuihin liittyvät erityispiirteet

Lääkerehua saa Suomessa saattaa markkinoille vain Eviran hyväksymä lääkerahun valmistaja tai jälleenmyyjä. Lääkevalmisteen tulee olla Suomessa hyväksytty tai lääkevalmisteen vaikuttavan aineen tulee olla sama kuin Suomessa hyväksytyn lääkevalmisteen vaikuttava aine. Suomeen maahantuotavan lääkerahun mukana on oltava lähtömaan toimivaltaisen viranomaisen antama lääkerahun sisämarkkinakauppaa ja maahantuontia koskeva todistus (malli lääkerehupäätöksessä 10/EEO/2008). Edellä mainittujen vaatimusten tarkastamiseksi Tullin on aina lääkerehujen maahantuonin osalta otettava yhteyttä Eviran rehuvalvontaan.

Suomen kautta EU:iin kuljetettavat rehut

Jos toiseen EU:n jäsenvaltioon vietävää rehua ei saateta markkinnoille Suomessa, tulee maahantuojan täyttää ko. asiaa koskevan lomakkeen kohta A (MMMa 548/2012 mukainen, lomake myös tämän käsikirjan liitteenä 3) ja esittää se tullitoimipaikassa lisämerkintöjä varten. Tullitoimipaikka täyttää lomakkeen kohdat B ja C Eviran rehuvalvonnalta saatujen ohjeiden ja selvitysten perusteella.

Toimenpiteet maahantuontikiellon jälkeen

Evira rehuvalvonta voi määrätä maahantuontikieltoon asetetun rehun hyväksymällään tavalla käsiteltäväksi, hävitettäväksi, käytettäväksi muuhun tarkoitukseen tai palautettavaksi lähettäjämaahan. Jos rehu käsitellään epäkohdan poistamiseksi (esim. soijarouheen hapotus salmonellabakteerien hävittämiseksi), maahantuontikielto voidaan purkaa sen jälkeen kun on osoitettu että laatu poikkeamaa ei enää todeta. Toimenpiteet tehdään Eviran määräyksestä Tullin valvonnassa.

Viranomaiset

Elintarviketurvallisuusvirasto Evira, Mustialankatu 3, 00790 Helsinki

Muut kuin eläimistä saatavat rehut:

Valvontaosasto, Rehu- ja lannoitevalvontayksikkö, fax 029 530 5298, s-posti: rehutuonti@evira.fi

- Anna-Kaisa Airaksinen, puh 029530 5223 (anna-kaisa.airaksinen@evira.fi)
- Riitta Rannikko, puh 029530 5230 (riitta.rannikko@evira.fi)
 - Tiedustelut lääkerehut: Marja Turunen, puh 029530 5227 (marja.turunen@evira.fi)
 - Tiedustelut gmo- ja luomurehut: Tiina O'Toole, puh 029530 5228 (Tiina.O'toole@evira.fi)

Luonnonmukaisesti tuotettujen rehujen maahantuontiluvat:

Eviran Valvontaosasto, Raja- ja luomuvalvontayksikkö, luomujaosto, fax 029530 5085

- Jaoston esimies Beata Meinander, puh.029530 5044

Eläimistä saatavien/eläinperäisten rehujen tuonti kolmansista maista:

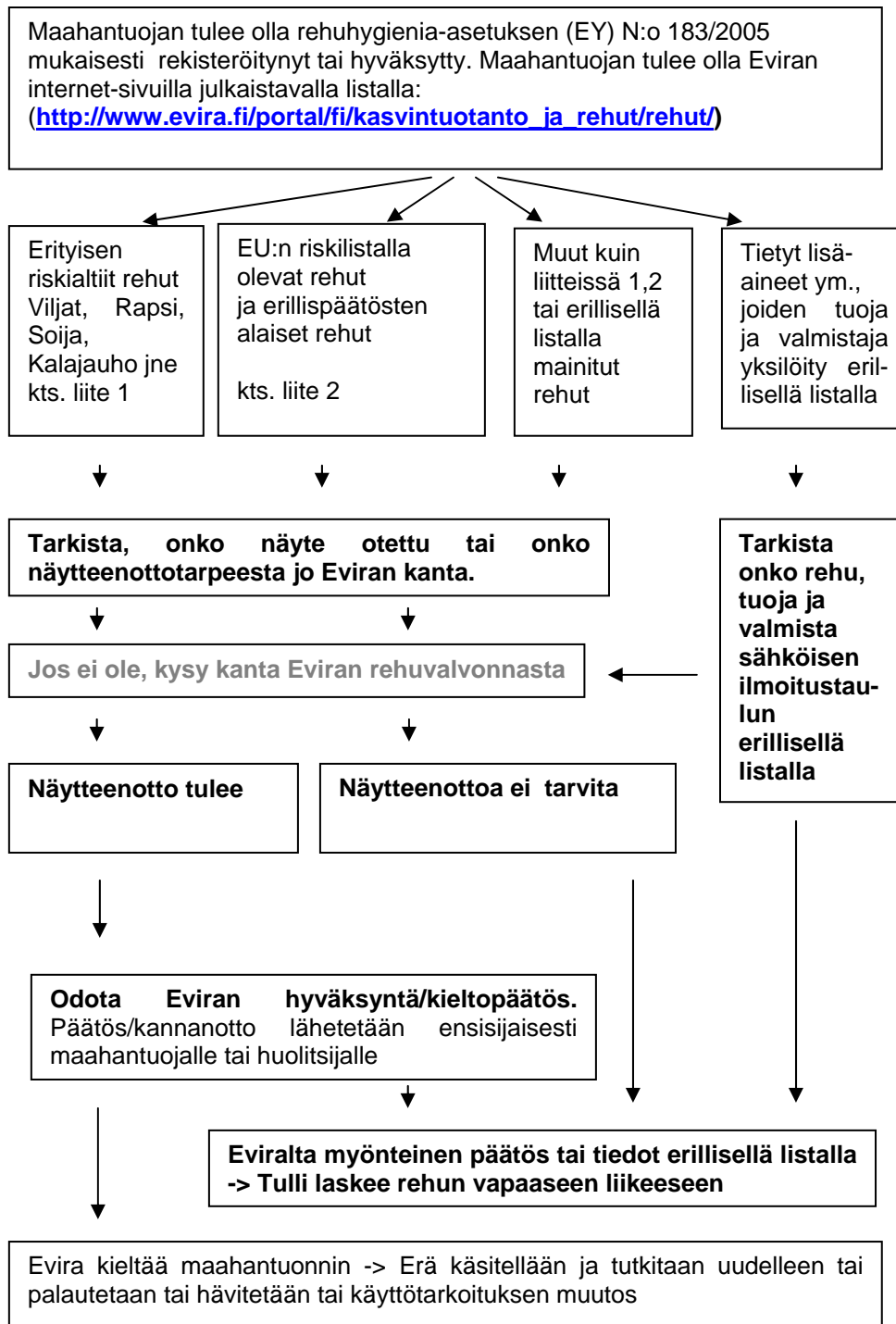
Eviran Valvontaosasto, Raja- ja luomuvalvontayksikkö, rajatarkastusjaosto:

- Rajaeläinlääkäri Lea Pessi, puh.029530 4332
- Rajaeläinlääkäri Mari Lassila, puh. 029530 4343

Sovellettava lainsäädäntö, muut kuin eläinperäiset rehut

Säädöksestä käytetty lyhenne ja säädösnumero	Säädöksen nimi
Valvonta-asetus (EY) N:o 882/2004	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus rehu- ja elintarvikelainsäädännön sekä eläinten terveyttä ja hyvinvointia koskevien sääntöjen mukaisuuden varmistamiseksi suoritetusta virallisesta valvonnasta
Rehuhygieniä-asetus (EY) N:o 183/2005	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus rehuhygieniää koskevista vaatimuksista
Markkinoille saatt. asetus EY N:o 767/2009,	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus rehun markkinoille saattamisesta ja käytöstä.
Riskirehuasetus (EY) N:o 669/2009 ja muutokset	Komission asetus tiettyjen muiden kuin eläinperäisten rehujen ja elintarvikkeiden tuontia koskevasta tehostetusta virallisesta valvonnasta
Lisäaine-asetus (EY) N:o 1831/2003	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus eläinten ruokinnassa käytettävistä lisäaineista
Haitallisten aineiden asetukset	Euroopan parlamentin ja neuvoston haitallisista aineista annetun direktiivin 2002/32/EY liitteiden I ja II muuttamiseksi annetut
TSE –asetus (EY) N:o 999/2001 ja muutokset	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetus tiettyjen tarttuvien spongiformisten enkefalopatioiden ehkäisyä, valvontaa ja hävittämistä koskevista säännöistä
(EY) N:o 1829/2003 ja 1830/2003	Euroopan parlamentin ja neuvoston asetukset muuntogeenisistä elintarvikkeista ja rehuista
(EY) N:o 834/2007	Neuvoston asetus luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä sekä asetuksen (ETY) N:o 2092/91 kumoamisesta.
(EY) N:o 889/2008	Komission asetus luonnonmukaisesta tuotannosta ja luonnonmukaisesti tuotettujen tuotteiden merkinnöistä annetun asetuksen (EY) N:o 834/2007 soveltamista koskevista yksityiskohtaisista säännöistä luonnonmukaisen tuotannon, merkintöjen ja valvonnan osalta.
RL 86/2008	Rehulaki
MMMa 548/2012	MMM:n asetus rehualan toiminnanharjoittamisesta
MMMa 11/2009	MMM:n asetus rehujen virallisen valvonnan järjestämisestä
Lääkerehuasetus 10/EEO/2008	MMM:n asetus lääkerehuista

Kaavio muiden kuin eläinperäisten rehujen maahantuonnista

Liitteet

1. Luettelo rehuista, joista Evira ottaa aina tai usein näytteen (vakiomenettely)
2. Luettelo rehuista, joiden tuontiasiakirjat Evira tarkastaa aina ja ottaa tietyllä tiheydellä näytteitä
3. Kaavake, joka täytetään Suomen kautta tullaamatta kuljetettavista rehuista (MMM 548/2012).